

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

<p style="text-align: center;">Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ</p> <p style="text-align: center;">Ordonanța de Urgență privind Statutul Lucrătorului Cultural Profesionist</p>
<p style="text-align: center;">Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ</p>
<p>2.1. Sursa proiectului de act normativ</p> <p>Prezentul demers normativ face parte din angajamentele asumate de către Ministerul Culturii în cadrul Programului de Guvernare 2021-2024. Proiectul este inclus în Programul Legislativ al Guvernului aprobat pentru anul 2023, cu termen - februarie 2023.</p> <p>Prezentul act normativ a fost elaborat de către Ministerul Culturii, care s-a angajat să deruleze o serie de reforme în domeniul sistemului de finanțare a culturii în cadrul Reformei 3, în contextul demersului pentru dezvoltarea unui cadru legal coerent care să permită implementarea reformelor și investițiilor publice, stabilite prin Componenta 11 – Turism și Cultură din Planul Național de Redresare și Reziliență.</p> <p>Conform termenelor asumate prin Reforma nr 3. - Reformarea sistemului de finanțare a sectorului cultural din Planul Național de Redresare și Reziliență, prezentul act normativ al statutului lucrătorilor culturali profesioniști va intra în vigoare până la data de 31 martie 2023.</p>
<p>2.2 Descrierea situației actuale</p> <p>A. Prezentarea cadrului legal și instituțional existent în România</p> <p>Referințe aferente legislației sectorului cultural din România:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Legea nr. 8/ 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, cu modificările și completările ulterioare;2. Legea nr. 109/ 2005 privind instituirea indemnizației pentru activitatea de liber-profesionist a artiștilor interpreți sau executanți din România, republicată, cu modificările și completările ulterioare;3. Ordonanța Guvernului nr. 21/ 2007 privind instituțiile și companiile de spectacole sau concerte, precum și desfășurarea activității de impresariat artistic, , cu modificările și completările ulterioare;4. Legea nr. 182/ 2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată, cu modificările și completările ulterioare;5. Legea nr. 422/ 2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;6. Ordonanța de Urgență nr. 118/ 2006 privind înființarea, organizarea și desfășurarea activității așezămintelor culturale, cu modificările și completările ulterioare;7. Ordonanța nr. 39/ 2005 privind cinematografia, cu modificările și completările ulterioare;8. Legea nr. 186/ 2003 privind susținerea și promovarea culturii scrise, republicată; <p>Acte normative care stipulează facilități individuale, stimulente financiare și facilități fiscale pentru artiști și lucrătorii culturali:</p>

1. Legea nr. 8/ 2006 privind instituirea indemnizației pentru pensionarii sistemului public de pensii, membri ai uniunilor de creatori legal constituite și recunoscute ca persoane juridice de utilitate publică, cu modificările și completările ulterioare;

2. HG nr. 385/ 2004 privind accesul gratuit la actul de cultură, la nivel național, al pensionarilor care au activat minimum 10 ani în domeniul cultural-artistic;

3. Ordonanța nr. 51/1998 privind îmbunătățirea sistemului de finanțare nerambursabilă a proiectelor culturale, cu modificările și completările ulterioare;

4. Legea nr. 118/2002 pentru instituirea indemnizației de merit, cu modificările ulterioare;

Acte normative având ca obiect de reglementare alte domenii, dar cu aplicabilitate importantă în domeniul culturii și al lucrătorilor culturali:

1. Ordinul ministrului muncii, familiei și protecției sociale și al președintelui Institutului Național de Statistică nr. 1.832/856/2011 privind aprobarea Clasificării ocupațiilor din România - nivel de ocupație (șase caractere), cu modificările și completările ulterioare.

B. Descrierea contextului economic și instituțional al locului lucrătorului cultural profesionist pe piața muncii din România:

În prezent, în România nu există un cadru legal specific care să reglementeze condițiile de muncă ale lucrătorilor din domeniul culturii. Legislația muncii din România este structurată după modelele tradiționale de ocupare, care protejează în special lucrătorii care au contracte individuale de muncă. Categoriile lucrătorilor culturali independenți nu sunt protejate de către regimul de protecție socială aplicabil prin Codul Muncii.

Conform evidențelor empirice existente privind statutul și condițiile de muncă ale artiștilor și lucrătorilor culturali profesioniști realizat de către EENCA (2021) și de grupul societății civile Voices of Culture (2021), pe baza cărora Comisia Europeană a fundamentat Planul de lucru al Consiliului pentru cultură, se constată faptul că majoritatea lucrătorilor culturali își desfășoară activitatea în structuri de ocupare flexibilă, cu contracte de muncă extrem de fragmentate și precare, aceștia regăsindu-se în colaborări pe termen scurt și mediu în medii artistice și culturale, care angajează lucrători ca persoană fizică autorizată sau prin aranjamente de freelancing, îndeosebi contracte de cesionare a drepturilor de autor sau de prestări servicii prin firme SRL (EENCA, 2021).

Aranjamentele de ocupare flexibilă ale lucrătorilor culturali sunt, de multe ori, protejate doar parțial de către sistemul național de asigurări sociale. Veniturile insuficiente ale lucrătorilor culturali nu depășesc, de multe ori, pragul fiscal admis pentru a asigura protecția socială și de sănătate necesară desfășurării și continuării profesionalizării în condiții de muncă decentă. Lucrătorii culturali sunt nevoiți să ocupe, ocazional, un al doilea loc de muncă, uneori în alt domeniu din afara sectorului cultural în care aceștia activează, motivați fie de veniturile suplimentare, fie de acoperirea suplimentară a cheltuielilor aferente beneficiilor sociale de sănătate, șomaj sau pensie.

În alte studii analizate (*Voices of Culture*, 2021) se constată faptul că traiectoriile profesionale ale lucrătorilor culturali sunt impredictibile și intermitente, întrerupte adesea de perioade pe termen scurt și mediu fără activitate culturală.

În România, lucrătorii culturali depind adesea de oportunitățile de finanțare oferite prin Administrația Fondului Cultural Național sau de apelurile recurente la proiecte internaționale și de mobilitate artistică la nivel internațional și prin prezentul act normativ se urmăresc măsuri concrete de susținere a mobilității lucrătorilor culturali și a continuității carierei acestora.

Prezentul act normativ este fundamentat pe recomandarea UNESCO din 1980 privind statutul artistului și lucrătorului cultural care solicită statelor membre Uniunii Europene să îmbunătățească statutul profesional, social și economic al artiștilor și lucrătorilor culturali prin punerea în aplicare a politicilor și măsurilor legate de securitate socială, venituri sigure și condiții fiscale care să le reglementeze munca, dar și mobilitatea socială a acestora și libertatea de expresie artistică specifică activității culturale. De asemenea, UNESCO recunoaște dreptul artiștilor de a fi organizați în sindicate sau organizații profesionale care pot reprezenta și apăra interesele membrilor lor.

Conform raportului UNESCO asupra condițiilor de muncă ale lucrătorilor culturali (2019) este nevoie de noi politici publice care să adreseze statutul lucrătorilor culturali, prin asigurarea drepturilor acestora la o remunerație corectă și prin acordarea drepturilor la solidarizare colectivă și la protecție socială.

Chiar dacă, aparent, România dispune de un cadru legislativ cuprinzător, în urma unei analize aprofundate constatăm că, în fapt, avem de-a face cu o legislație lipsită de continuitate, fragmentată din punct de vedere al problematicii vizate și concentrată preponderent asupra legislației muncii, salarizării și finanțării pentru lucrătorii culturali din domeniul public. Până acum, activitatea normativă privind statutul artiștilor și lucrătorilor culturali s-a limitat la completări legislative irelevante, care nu vizau reglementarea condițiilor de muncă a acestor categorii profesionale.

Având în vedere importanța asigurării condițiilor de muncă decentă printr-o legislația unitară la nivelul tuturor lucrătorilor culturali, prezenta ordonanță de urgență se încadrează în cerințele Pilonul European al Drepturilor Sociale din 2017 care stabilește 20 de principii și drepturi cheie esențiale pentru piața muncii și pentru sistemele echitabile de protecție socială. Prevederile relevante ale Pilonului includ sprijinul activ pentru ocuparea forței de muncă, dreptul la un tratament echitabil și egal în ceea ce privește condițiile de muncă, accesul la protecție socială și formare, dreptul la salarii echitabile, dialogul social și implicarea lucrătorilor în asociații profesionale care să le reprezinte interesele, indiferent de tipul și durata relației lor de muncă, precum și ca protecție socială adecvată pentru lucrătorii salariați și independenți.

Având în vedere Raportul referitor la situația artiștilor și la redresarea culturală în UE, emis de Comisia de Cultură a Parlamentului European, nr. A9 – 0283/2021 și recomandările cuprinse în acest Raport; și Ținând cont de rezoluția Parlamentul European din 7 septembrie 2020 referitoare la redresarea culturală a Europei, prin care acesta a subliniat din nou necesitatea de a îmbunătăți condițiile de muncă ale lucrătorilor din sectoarele culturale și creative și a solicitat insistent Comisiei să stabilească un cadru european pentru condițiile de muncă în sectoarele și industriile culturale și creative (SICC);

Prezenta ordonanță de urgență este menită să completeze cadrul legal al condițiilor de desfășurare a activității lucrătorilor culturi și să acopere golurile legislative prezente la nivelul reglementării activităților realizate de lucrătorii din domeniul cultural.

C. Riscuri ale condițiilor de muncă pentru lucrătorii culturali

a. Forme de muncă atipică și veniturile intermitente

Transformările din ultimul deceniu de la nivelul pieței muncii din România, prin schimbările recurente ale legislației muncii și ale dialogului social, au venit cu noi reglementări ale ocupării care au favorizat flexibilizarea condițiilor de muncă. O parte dintre schimbările legislative au fost provocate de consecințe directe ale adoptării Codului muncii din 2003 și amendamentelor sale ulterioare, dar și prin apariția unor noi oferte de muncă atipică, proiect-based sau intermediată de procesul digitalizării platformelor de muncă la distanță (Pesole și alții, 2018; Brancati, 2020). Formele noi de muncă au însemnat îndepărtarea treptată de formele de muncă „tradiționale”, protejate de contractele de muncă, prin lărgirea și extinderea unor contracte flexibile și mai dinamice, care să răspundă în același timp unei piețe a muncii mobile și digitale (Badoi, 2020; Eurofound, 2017). Conform studiilor despre

ocuparea în sectorul creativ și cultural, aranjamentele flexibile de muncă sunt foarte frecvente în munca artistică, îndeosebi în cadrul profesiilor de bază: actori, scriitori, muzicieni, etc. (EENCA, 2021:19).

Preexistența unor vulnerabilități ale muncii artiștilor și lucrătorilor din sectorul cultural, caracterizate prin intermitență, eterogenitate și instabilitate, mijloacele de trai fragile plasează artiștii, profesioniștii din sectoarele culturale și creative și lucrătorii în situații precare de viață, cu pierderi recurente de venituri pentru liber-profesioniști și lucrătorii cu contracte atipice. Contractarea unei munci flexibile scade posibilitatea ca lucrătorii să încheie contracte permanente și cauzează fragmentarea în locuri de muncă temporare și cu venituri intermitente. În literatura de specialitate, munca flexibilă este considerată precară din cauza veniturilor mici și instabilității ocupării pe perioade lungi de timp..

În lipsa încadrării într-un cadru legislativ stabil, formele atipice de ocupare a artiștilor, prin contracte temporare, cu timp parțial, pe proiecte sau intermediare de platforme online și a încadrării legale a lucrătorilor pe cont propriu fals încadrați ca independenți, veniturile din aceste contracte de muncă sau de organizare sunt în riscul de a rămâne imprevizibile, încadrate sub pragul minim de contribuție la sistemul de protecție socială din România.

Carențele cadrului legislativ privind activitatea lucrătorilor culturali care își desfășoară activitatea în forme contractuale atipice, pe perioade variabile de timp sau cu timp parțial și care, implicit cu un nivel de contributivitate sub pragul minim au condus la necesitatea elaborării unor acte normative cu scopul de a compensa prin acordarea unor indemnizații, care nu se bazează pe contributivitate. cum ar fi de exemplu cazul Legii nr. 109/2005, republicată, privind instituirea indemnizației pentru activitatea de liber-profesionist a artiștilor interpreți sau executanți din România.

b. Mobilitatea lucrătorilor culturali

Nivelurile ridicate de mobilitate socială, geografică și între diverse contracte de muncă se numără printre cei mai importanți factori pe care codul muncii, legea asigurărilor sociale și fiscalizarea în vigoare nu le iau considerare atunci când munca artistică și culturală este implicată.

Mobilitatea națională și internațională a lucrătorilor culturali reprezintă principala sursă de învățare mutuală, prin acumularea de experiență profesională, exersarea și îmbunătățirea cunoașterii unor limbi străine sau a competențelor digitale. În contextul circulației libere, cunoștințele acumulate de lucrătorii culturali dobândite în urma schimburilor culturale și artistice prin mobilitatea lor profesională și academică sunt un aspect central în ceea ce privește activitatea regulată a lucrătorilor culturali și în acest sens, este nevoie de un cadru legislativ care să reglementeze fondurile de mobilitate ale acestora.

Demersul mobilității multiculturale este un factor important, care mereu a făcut parte din munca artistică. În timpul pandemiei de COVID-19, multe dintre oportunitățile de mobilitate profesională, atât la nivel național cât și internațional au fost oprite temporar, ceea ce a dus la o îngreunare a accesului garantat la schimbul de experiență între lucrătorii culturali din România și cei din străinătate.

În numeroase studii se menționează necesitatea accesului lucrătorilor culturali la burse, granturi, la finanțări de tip "artist residence" și la proiecte de mobilitate profesională.

Prin prezenta ordonanță de urgență se dorește implementarea unui program de sprijin financiar al mobilității culturale, care să susțină schimbul profesional între lucrătorii culturali profesioniști din cultura, prin acordarea de granturi individuale sau colective de cercetare artistică și prin schimburi de networking pentru învățare de bune practici la nivelul creativității și diversității culturale sau prin dobândirea de competențe noi și participarea la cursuri de formare și reconversie profesională.

Pentru consolidarea mobilității lucrătorilor culturali profesioniști români, prezenta ordonanță de urgență va susține accesul la transparență și la informare cu privire la oportunitățile de finanțare a cercetării și

activității culturale, precum și pentru informarea cu privire la posibilitățile concrete de reușită profesională în domeniul cultural și artistic pentru consolidarea carierei lucrătorilor culturali profesioniști.

c. Dialogul social și protecția socială

Formele de muncă flexibilă și atipică din sectorul cultural au fost accelerate de perioada recentă a pandemiei de COVID-19, care a expus lucrătorii culturali la numeroase vulnerabilități în ocuparea de pe piața muncii. Lucrătorii culturali petrec un timp îndelungat în activitatea culturală, în ciuda faptului că au venituri și contracte intermitente, care le generează venituri plătite, de regulă, abia la finalul perioadei de contractare a activității culturale prestate. Lipsa beneficiilor sociale de concediu medical, securitate socială, asigurare medicală, concediu de creșterea a copilului și alte beneficii necesare protecției sociale a lucrătorilor culturali sunt o caracteristică comună, care descriu munca intermitentă a lucrătorilor culturali. Intermitența activității profesionale se poate observa printr-o precarizare treptată a muncii care expune lucrătorii culturali la un risc crescut de pauperizare îndeosebi în perioadele când lucrătorii nu au contracte de muncă (EENCA, 2021). Lucrătorii culturali se găsesc cel mai adesea în forme de muncă intermitente, PFA sau persoane juridice, în contracte de muncă part-time, contracte de drepturi de autor pe perioade determinate de timp sau pot combina mai multe contracte de muncă part - time, PFA sau drepturi de autor (Eurofound, 2017). În România, lucrătorii culturali au acces limitat la protecție socială și la o predictibilitate scăzută a activității lor.

Prezenta ordonanță de urgență este fundamentată de Dialogul social la nivel sectorial al UE și partenerilor sociali. Dialogul social european are o ancorare foarte puternică în tratatele UE (Art. 152, 154-5, TUE) și în modul în care este organizat dialogul social – bipartit sau tripartit (sindicate, angajatori, Comisie și Consiliu). În prezent există 43 de comitete de dialog social la nivel sectorial, dintre care două comitete relevante pentru tema condițiilor de muncă ale artiștilor și lucrătorilor culturali: Dialogul social al artelor performative, care acoperă artele spectacolului (piesele de teatru, concertele, opera, dansul și alte producții scenice și conexe, precum activitățile de sprijin tehnic).

Ordonanța urmărește orientările recente ale Comisiei Europene din (2022/C 374/02) privind aplicarea ghidului de bune practici privitoare la legislația UE în domeniul concurenței la contractele colective privind condițiile de muncă ale lucrătorilor care desfășoară activități independente. Orientările Comisiei clarifică circumstanțele legale în care anumiți lucrători independenți individuali pot negocia colectiv pentru a-și îmbunătăți condițiile de muncă fără a încălca regulile UE legată de legea concurenței.

Prezenta ordonanță de urgență este menită să vină în sprijinul lucrătorilor culturali care au contracte atipice și intermitente de activitate culturală și care sunt cei mai expuși la vulnerabilitatea ca în decursul unui an calendaristic să treacă prin perioade cu venituri precare sau instabile.

d. Pandemia de COVID-19 și provocările lucrătorilor culturali independenți

În perioada pandemiei, lucrătorii culturali independenți s-au confruntat cu o serie de provocări. Alături de alte state europene care doresc îmbunătățirea condițiilor de muncă ale lucrătorilor culturali, România a urmat Rezoluția privind Redresarea Culturală a Europei, care stabilea viziunea generală asupra modului în care instituțiile europene și statele membre ar fi trebuit să abordeze redresarea sectoarelor culturale și creative (2021-2023). Cehia, Grecia, Spania și România au inclus reforme legate de condițiile de muncă ale artiștilor în planurile lor naționale de redresare și reziliență care au condus la consitutirea de reforme de îmbunătățire a statutului social, economic și profesional al lucrătorilor culturali.

Sectorul cultural din România a fost unul dintre sectoarele cele mai afectate de criza economică declanșată de pandemie. Măsurile legislative de combatere a transmiterii virusului SARS-CoV-2 a făcut ca muzeele, teatrele, sălile de concerte și alte locații de spectacol să fie închise, iar expozițiile, evenimentele și festivalurile să fie anulate. Drept urmare, majoritatea lucrătorilor culturali din sectorul independent și-au pierdut imediat veniturile și au fost aruncați în incertitudine economică și socială cu privire la posibilitatea de continuitate a muncii lor.

Ca răspuns univoc la criza sectorului cultural, România a implementat un program de prevenire a impactului social și economic asupra sectorului cultural. Astfel, Ministerul Culturii a pregătit un pachet de măsuri menit să sprijine reluarea activității operatorilor din domeniul cultural și, implicit, relansarea activității culturale pentru publicul larg. Din cauza pandemiei de COVID-19 și a pierderilor de venituri ca urmare a măsurilor de carantină și distanțare fizică, s-a dovedit că la nivel juridic a fost extrem de dificil pentru lucrătorii culturali din România să-și demonstreze statutul ocupațional și să își dovedească eligibilitatea pentru a beneficia de indemnizația de ajutor de stat.

Schema de ajutor de stat pentru susținerea sectorului cultural, introdusă prin OUG nr. 30/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul protecției sociale în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, cu modificările și completările ulterioare, a constatat în:

- Indemnizații/ șomaj tehnic în valoare de 800 euro pentru toți artiștii și lucrătorii culturali, precum și persoanele fizice care obțin venituri exclusiv din drepturi de autor și drepturi conexe.
- Micro-granturi, capital de lucru sau capital de investiții.

Ministerul Culturii a reușit să includă operatorii culturali în categoria beneficiarilor eligibili ai sprijinului financiar acordat prin aplicarea Legii nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Conform datelor de la Ministerul Muncii și Protecției Sociale, numărul de persoane care au fost declarate de angajatori ca fiind beneficiari ai OUG nr. 30/ 2020, a fost de 4186 de persoane în luna decembrie 2020, 23.238 de persoane în anul 2021 și 3237 de persoane aferente perioadei ianuarie-martie 2022.

Conform datelor de la ANPIS, în 2020 au fost 4213 de beneficiari unici de indemnizație de drepturi de autor și drepturi conexe, în anul 2021 au fost 5827 de beneficiari iar în primele trei luni aferente anului 2022 au fost 1886 de beneficiari.

D. Date empirice

Conform datelor de la Eurostat, ocuparea în sectorul cultural din România este de 1,4% din total ocupării persoanelor cu contracte de muncă, în anul 2020, comparativ cu țările vecine, aflându-se la 2 procente distanță (Bulgaria 2,9%, Ungaria 3,9% sau Polonia 3,3%). România se află la aproape 2 procente distanță și de media țărilor Uniunii Europene care este 3,6%.

Conform datelor cele mai recente din Eurostat, în 2021 comparativ cu 2019, România a prezentat cea mai drastică scădere a ocupării din sectorul cultural din cadrul țărilor UE, de aproximativ 17% calculat la totalul ocupării în acest sector de activitate.

În ceea ce privește numărul lucrătorilor pe cont propriu, în România, conform Eurostat, 15% dintre lucrătorii pe cont propriu se regăseau în sectorul cultural, comparativ cu media țărilor Uniunii Europene care se află la 33%.

Analiza elaborată de INCFC în anul 2021 menționează faptul că, personalul care activează în sectoarele culturale creative, numite în continuare SCC, ar putea fi clasificați în: personal operațional direct implicat în producerea bunurilor și serviciilor culturale, categorie care cuprinde personalul de

specialitate culturală cu competențe dobândite în sistem formal sau informal și personalul tehnic de specialitate, iar a doua categorie formată din personalul funcțional, care asigură administrarea organizațiilor private sau a instituțiilor publice.

Studiul furnizează informații destul de complexe în ceea ce privește situația persoanelor care lucrează cu CIM în instituțiile de stat și private. Astfel, conform distribuției numărului de CIM în funcție de domeniile SCC și forma de proprietate a angajatorului, de stat sau privat, aproximativ 81% dintre contractele individuale de muncă sunt în sectorul privat și doar 19% în sectorul public. În funcție de tipul angajatorului, 89% dintre contracte individuale de muncă cuprinse în analiză sunt active în societăți comerciale, 7% în instituții sau autorități publice și restul de 5% sunt contracte încadrate în celelalte tipuri de forme juridice.

Remarcăm că în sectoarele culturale activează o gamă variată de personal de specialitate dar care nu beneficiază de o recunoaștere sau de un statut cultural corespunzător tipului de activitate. Din păcate, studiile privind ocupațiile din sectoarele culturale creative s-au făcut aproape în exclusivitate din perspectiva sectorului public cu luarea în considerare a funcțiilor ocupate în instituțiile publice de cultură, subvenționate de la bugetul de stat sau local, neglijând categorii extinse de profesii și ocupații cu rol activ creativ și economic.

Din analiza SCC rezultă că nu a existat nicio viziune sau strategie privind rolul esențial al acestor categorii ocupaționale. Ne referim la situația persoanelor angajate prin contracte de muncă, prin contracte încheiate în baza Codului civil (așa numitele convenții civile de prestări servicii) sau prin contracte de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor în diverse organizații, dar și a celor din categoria de freelanceri fără un statut precizat.

E. Riscuri ale neadoptării prezentului act normativ

Armonizarea cu bunele practici din restul statelor UE este necesară, importantă deoarece lipsa unor mecanisme și instrumente de susținere a mobilității și accesului la libera circulație pe piața muncii și mobilitatea creatorilor afectează negativ activitatea culturală.

Având în vedere că termenul de adoptare a actului normativ privind statutul lucrătorilor culturali profesioniști, prevăzut de Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), este 31 martie 2023 și de faptul că intrarea în vigoare a actului normativ propus este urmată de alte măsuri administrative, este necesar ca în contextul existent să se acționeze rapid, astfel încât prevederile să poată fi implementate și țintele, atinse.

Termenul prevăzut de PNRR are de la bun început în vedere consecințele negative ale inexistenței unui cadru legal coerent, care să permită o intervenție eficientă pentru depășirea efectelor generate de pandemie (cu precădere, de restricțiile în vigoare de-a lungul a doi ani) asupra producției culturale și a lucrătorilor implicați în aceasta. Imposibilitatea susținerii reale a sectorului cultural în perioada pandemiei continuă să afecteze în mod negativ activitatea culturală, conducând în continuare la abandon profesional, migrare economică și scăderea accesului la producția culturală. Acest lucru dă naștere, cuantificabil statistic, la scăderea ofertei culturale, la polarizarea acestei oferte exclusiv în marile centre urbane, cu abandonul urbanului mic și al mediului rural, și la reducerea instrumentelor de dezvoltare, educaționale și sociale pentru cetățenii României.

În acest context, neluarea acestor măsuri cu caracter urgent nu ar conduce doar la neîndeplinirea de către România a obiectivelor și neatingerea jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții, astfel cum sunt prevăzute în Planul național de redresare și reziliență al României, ci, mai ales, la pierderi socio-culturale irecuperabile pe termen mediu și lung pentru țară, ca și la un deficit de contribuție la creșterea economică generală.

Situația prezentată mai sus, privind blocajul producției și ofertei culturale, e, în acest moment, încă reversibilă, însă fereastra de timp pentru ca ea să nu devină ireversibilă – prin pierderea definitivă a forței de muncă calificate active în acest sector – este extrem de limitată, raportat la evoluțiile din ultimele 12 luni. Aceasta, cu atât mai mult cu cât perioada reală de implementare a acestui nou sistem cuprinde o perioadă ulterioară adoptării actului normativ, producându-și efectele într-un interval ce necesită toate diligențele pentru reducerea sa.

În iunie 2007, Parlamentul European a adoptat o rezoluție privind statutul social al lucrătorilor culturali și artiștilor care atrage atenția asupra problemelor legate de asigurarea securității sociale și a veniturile intermitente ale artiștilor, precum și asupra situației lor adesea precare;

Prin rezoluția Parlamentului European 2020/2261(INI) din 20 octombrie 2021 referitoare la situația artiștilor și la redresarea culturală în UE se recunoaște necesitatea acordării de prioritate creării unui ecosistem care să sprijine artiștii și profesioniștii din domeniul cultural și creativ și recunoaște necesitatea unei acțiuni comune în acest domeniu; întrucât există o nevoie urgentă pentru o astfel de acțiune comună: „Se solicită Comisiei Europene propunerea unui statut european al artistului, care să stabilească un cadru comun pentru condițiile de muncă și standarde minime comune tuturor țărilor UE. ”, Membrii Parlamentului European au agreeat natura urgentă de îmbunătățire a condițiilor de muncă ale artiștilor și lucrătorilor culturali, în special în urma impactul univoc provocat de criza COVID-19.

Rezultă din cele de mai sus că aceste elemente constituie o situație de urgență extraordinară a cărei reglementare nu poate fi amânată, neadoptarea cu celeritate a actului normativ putând genera pierderi ce nu vor mai putea fi înlăturate, atât în plan economic, cât și în plan socio-cultural.

2.3. Schimbări preconizate

Scopul prezentei ordonanțe de urgență este acela de a stabili fundamentele și procedurile pentru reglementarea statutului profesional al lucrătorilor culturali profesioniști de pe piața muncii din România și realizarea unui cadru legislativ care să asigure stabilitatea profesională a acestor categorii profesionale prin proceduri clare care să recunoască statutul legal al acestora în formele de ocupare și de organizare de pe piața muncii.

Obiectivele actului normativ constau în stabilirea unor măsuri concrete de soluționare a provocărilor specifice cu care se confruntă lucrătorii culturali profesioniști, destinate protejării acestor categorii profesionale, cum ar fi:

- impulsionarea dezvoltării sectoarelor culturale și creative și a contribuției lor economice;
- stabilitatea forței de muncă și reducerea fenomenelor de brain-drain și/ sau de renunțare la profesie/ meserie, dar și susținerea reconversiei profesionale;
- dezvoltarea carierei profesionale și maximizarea potențialului creativ a lucrătorilor culturali profesioniști prin programe de finanțare care să asigure accesul acestora la granturi și burse profesionale;
- susținerea mobilității lucrătorilor culturali profesioniști;
- susținerea accesului la prestații sociale (pensie și asigurări de sănătate) inclusiv la asigurările pentru șomaj (prin crearea unui cadru coerent și adaptat specificului activităților culturale);
- stabilitatea și predictibilitatea cadrului de referință;
- insertia și menținerea activă pe piața muncii a lucrătorilor culturali;
- crearea unui cadru legal coerent și adaptat specificului activităților prestate de lucrătorii culturali profesioniști, reglementarea accesului la prestații sociale, cum ar fi:

- dreptul la negociere;
- dreptul de a participa la acțiuni colective;
- dreptul de a constitui sau de a adera la o asociație profesională;
- dreptul la consultare sau de schimb de informații.
- dreptul la concedii medicale și indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de boli obișnuite sau de accidente în afara muncii;
- dreptul la concedii medicale și indemnizații pentru maternitate;
- dreptul la concedii medicale și indemnizații pentru îngrijirea copilului bolnav;
- dreptul la concedii medicale și indemnizații de risc maternal.

Conform jalonului 345 asumat prin Planul Național de Redresare și Reziliență, România și-a asumat intrarea în vigoare a statutului lucrătorilor culturali, ce va propune măsuri concrete care să abordeze provocările specifice cu care se confruntă lucrătorii și care sunt menite să-i protejeze:

- standarde și cerințe minime în domeniul de aplicare al cadrelor legislative și de protecție socială referitoare la (de exemplu, condițiile de muncă, impozitul și accesul la securitate socială și alte beneficii, remunerația echitabilă);
- dispoziții din sistemele de protecție socială care să permită lucrătorilor culturali să aibă acces la prestații, precum șomajul, protecția sănătății, împrumuturi bancare, finanțare, pensii etc;
- instrumente pentru identificarea (legală) a artistului cultural independent (artiști și profesii conexe) și pentru crearea mecanismelor de includere în sistemul de protecție socială;

Stipularea beneficiilor încheierii contractelor de activitate culturală de către lucrătorii culturali profesioniști:

- impozitul datorat de lucrătorii culturali profesioniști pentru veniturile realizate din contracte de activitate culturală se va reține la sursă de către plătitorul de venit, la momentul plății veniturilor.
- pentru venitul obținut din contracte de activitate culturală încheiate, venitul net fiscal se calculează prin aplicarea asupra venitului brut a unei cote forfetare de deducere de 40%.

Impactul proiectului de act normativ se va monitoriza prin realizarea unei analize multicriteriale, având în vedere faptul că această metodă are capacitatea de a combina o serie de efecte pozitive și negative într-un singur cadru pentru a permite o monitorizare și evaluare mai ușoară și concludentă.

2.4. Alte informații	Nu au fost identificate.
-----------------------------	--------------------------

Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ	
3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ	Cultura este un ecosistem care nu numai că generează o valoare economică ridicată (reprezentând 4,4 % din PIB-ul UE în ceea ce privește cifra de afaceri totală și angajează aproximativ 7,6 milioane de persoane), dar are și un impact social substanțial, contribuind la existența unor societăți democratice, sustenabile, libere, echitabile și incluzive și reflectând și
3.2. Impactul social	
3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului	
3.4. Impactul macroeconomic	
3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici	

3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat	consolidând diversitatea, valorile, istoria și libertățile noastre europene;
3.5. Impactul asupra mediului de afaceri	Autorii, artiștii interpreți sau executanți și toți lucrătorii din domeniul cultural ar trebui să aibă acces la standarde minime garantate de securitate socială, inclusiv la indemnizații de șomaj, asigurări de sănătate și fonduri de pensii, astfel încât să se poată concentra pe deplin asupra procesului și creativității lor artistice;
3.6. Impactul asupra mediului înconjurător	
3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării	
3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile	
3.9. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)						
- mii lei -						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2	3	4	5	6	7
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						

4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor si/sau cheltuielilor bugetare						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.						
4.8. Alte informații	.					

Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare	
5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ: a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții. - norme metodologice pentru acordarea avizului prealabil în vederea înființării asociațiilor profesionale a lucrătorilor culturali profesioniști; - normele metodologice privind Registrul lucrătorilor culturali profesioniști	
5.2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE)	
5.2.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE	
5.2.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE	
5.3. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	
5.4. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate	
5.5. Alte informații	
	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ	
6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative	

<p>6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate</p>	<p>În procesul de elaborare a ordonanței de urgență au fost organizate consultări publice prealabile cu privire la conținutul noului cadru legislativ care reglementează statutul lucrătorilor culturali profesioniști. Selecția organizațiilor, instituțiilor și stakeholderilor cu care a avut loc consultarea s-a făcut cu luarea în considerare a experienței sau notorietății acestora în diversele arii ale industriilor culturale și creative și implicit a cunoștințele de specialitate în domeniul secțiunilor a căror reglementare este vizată a fi îmbunătățită prin raportare la obiectul de reglementare. Consultarea a fost publică și deschisă tuturor celor interesați de statut. Ministerul Culturii a organizat mai multe evenimente de promovare și prezentare a proiectului de act normativ în București, Iași, Cluj și Timișoara la care au participat organizațiile neguvernamentale din domeniu, instituții publice de cultură și lucrători culturali.</p>
<p>6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale</p>	<p>Proiectul a fost transmis spre consultare structurilor asociative în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 635/ 2022 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative. Menționăm dintre acestea Uniunea Consiliilor Județene.</p>
<p>6.4. Informații privind puncte de vedere/ opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative</p>	<p>-</p>
<p>6.5. Informații privind avizarea de către:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi 	<p>Consiliului Legislativ Consiliul Economic și Social Consiliul Concurenței</p>
<p>6.6. Alte informații</p>	<p>Nu au fost identificate.</p>

<p align="center">Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ</p>	
<p>7.1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ</p>	<p>Proiectul a fost elaborat cu respectarea prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică. A fost afișat pe site-ul MC în data de 15 Februarie 2023.</p>
<p>7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării</p>	<p>-</p>

proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	
7.3. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 8-a Măsurile de implementare	
8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	
8.2. Alte informații	Nu au fost identificate.

În considerarea celor evocate, supunem Guvernului spre adoptare prezentul **proiect de Ordonanță de Urgență privind Statutul Lucrătorului Cultural Profesionist.**

**LUCIAN ROMAȘCANU
MINISTRUL CULTURII**

AVIZĂM:

**IOAN MARCEL BOLOȘ
MINISTRUL INVESTIȚIILOR ȘI PROIECTELOR EUROPENE**

**MARIUS - CONSTANTIN BUDĂI
MINISTRUL MUNCII ȘI SOLIDARITĂȚII SOCIALE**

**IULIANA FECLISTOV
PREȘEDINTELE AGENȚIEI NAȚIONALE PENTRU ACHIZIȚII PUBLICE**

**ADRIAN CÂCIU
MINISTRUL FINANȚELOR**

**SORIN MIHAI GRINDEANU,
VICEPRIM-MINISTRU,
MINISTRUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII**

**MARIAN CĂTĂLIN PREDOIU
MINISTRUL JUSTIȚIEI**